

Elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást nyújtók ellenőrzése

2013. évi beszámoló

Bevezetés

Az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény (Eat.) 20.§-a alapján a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) ellátja a Magyarországon lakóhellyel, vagy székhellyel rendelkező, elektronikus aláírással kapcsolatos nyilvános szolgáltatást nyújtók (a továbbiakban: szolgáltatók) hatósági felügyeletét. Az Eat. alapján a Hatóság a szolgáltatók, illetve a szolgáltatásokon túl az elektronikus aláírási szakértők, valamint az elektronikus aláírási termékek tanúsítását végző szervezetek vonatkozásában is felügyeleti jogkört gyakorol. A Hatóság szervezetén belül a nevezett felügyeleti tevékenységeket az E-szolgáltatás-felügyeleti osztály látja el.

A Hatóságnak az elektronikus aláírással kapcsolatos feladat- és hatásköréről szóló 45/2005 (III. 11.) számú Korm. rendelet 7.§-a alapján a Hatóság a szolgáltatók ellenőrzéséről, valamint az annak során szerzett tapasztalatairól az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek figyelembevételével minden évben éves összesítő jelentést készít, amelyet a tárgyévet követő évben április 30-ig nyilvánosságra hoz.

A felügyelet célja annak biztosítása, hogy a szolgáltatók működése megfeleljen az Eat.-ban, valamint más releváns jogszabályokban, illetve a szolgáltatók által teljesíteni vállalt szabályzatokban és általános szerződési feltételekben foglalt követelményeknek.

Ennek biztosítására a Hatóság az Eat. 20.§ (1) bekezdése, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 56.§ (1) bekezdése alapján helyszíni ellenőrzést is végezhet, az ellenőrzéshez szükséges helyiségekbe beléphet, iratokat, adathordozókat, tárgyakat, munkafolyamatokat vizsgálhat meg, illetve a szolgáltató jelen lévő képviselőjétől és alkalmazottjától felvilágosítást kérhet. A Hatóság az Eat. 20.§ (4) bekezdése alapján, évente legalább egyszer átfogó ellenőrzést végez azoknál a szolgáltatóknál, amelyek minősített szinten nyújtanak szolgáltatást. Továbbá a Hatóság az Eat. 20.§ (3) bekezdése alapján az új szolgáltatások nyújtásának megkezdését követő harminc napon belül a minősített szolgáltatóknál felügyeleti ellenőrzést folytat le.

Amennyiben a Hatóság bejelentés alapján, vagy piacfelügyeleti tevékenysége során nem megfelelést észlel a szolgáltató működésében, az Eat. 21-23.§ szerinti intézkedéseket, illetve szankciókat alkalmazhatja.

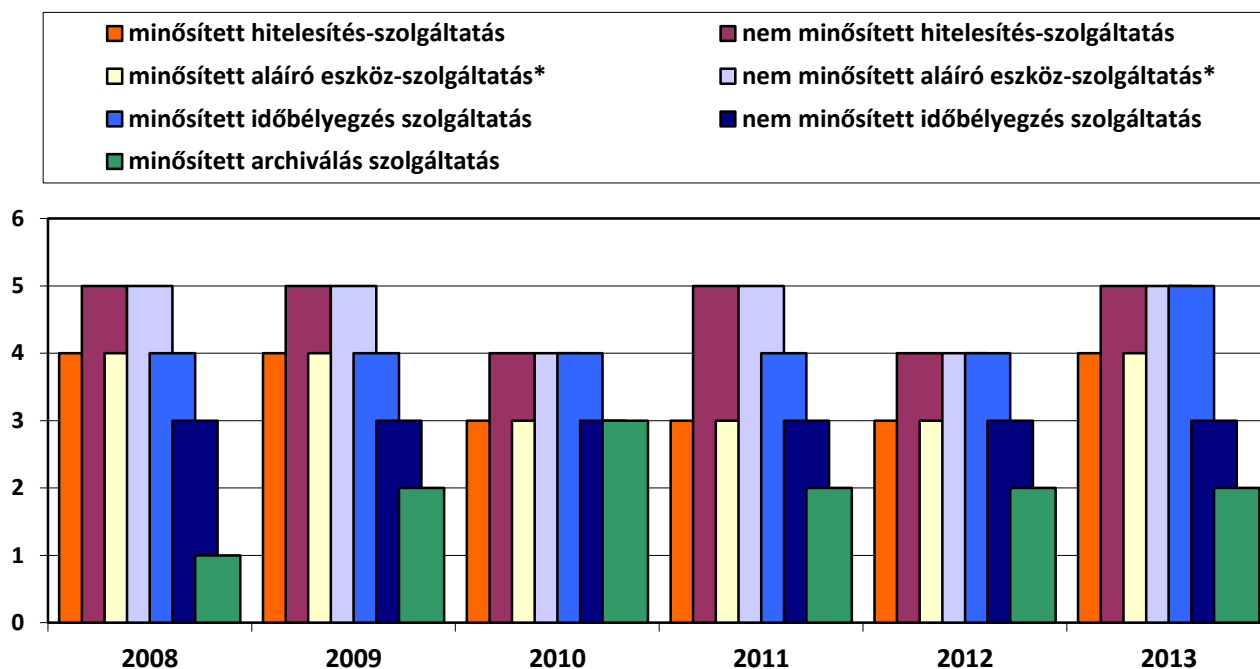
A beszámolóban szereplő grafikonok alapadatai, illetve további statisztikai adatok a következő Internet címeken érhetők el:

http://nmhh.hu/dokumentum/4023/e_alairas_nyt_2001_11_110110.pdf
http://nmhh.hu/dokumentum/4024/szum_data04_11pub_v33.pdf

A 2013. év során végzett hatósági tevékenység

1. A szolgáltatások nyilvántartásával kapcsolatos feladatok

A 2013. évben egy új szolgáltató nyilvántartásba vételére került sor.

* aláíró eszköz szolgáltatás: aláírás-létrehozó eszközön az aláírás-létrehozó adat elhelyezése

A NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. 2013. szeptember 2-án kelt bejelentésében kérte minősített hitelesítés-, aláíró eszköz- és időbélyegzés szolgáltatásainak, valamint nem minősített hitelesítés- és aláíró eszköz-szolgáltatásainak nyilvántartásba vételét, amellyel kapcsolatban a Hatóság az előírt eljárást lefolytatta, és a kérelmezőt 2013. november 23-án jogerőre emelkedett határozatával nyilvántartásba vette. A szolgáltatónál helyszíni szemle lefolytatására 2013. december 9-10-én került sor, az Eat. 20. § (3) bekezdése szerinti, a szolgáltatás megkezdését követő ellenőrzési eljárás keretében.

A már működő szolgáltatók által nyújtott szolgáltatások körében ugyancsak egy jelentősebb változás történt.

A MÁV Szolgáltató Központ Zrt. bejelentette, hogy 2013. december 7-től legfeljebb egy éves időtartamra szünetelteti az új aláíró tanúsítványok kiadását a nem minősített hitelesítés-szolgáltatás keretében.

A Hatóság az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtók bejelentései kapcsán elvégezte a szolgáltatásokhoz kapcsolódó, módosított nyilvános dokumentumok jogszabályi megfelelőségére vonatkozó vizsgálatát és a módosított dokumentumok nyilvántartásba vételét is.

2. Szolgáltatások felügyelete

A Hatóság az Eat. 17.§ b) pontjának megfelelően a nyilvántartásba felvett, nem minősített és minősített szolgáltatásokat nyújtó szervezetek működését folyamatosan vizsgálja, illetve ellenőrzi.

A Hatóság a 2013. évben elvégezte mind a négy, nyilvántartásában már korábban is minősített szolgáltatást ténylegesen nyújtóként szereplő szervezet - MÁV Szolgáltató Központ Zrt., Microsec zrt., NetLock Kft., Magyar Telekom Nyrt. - kötelező éves helyszíni ellenőrzését, valamint a nyilvántartásba 2013. évben bekerült NISZ Zrt.-nél szintén helyszíni szemlét tartott. Az elsőként felsorolt három szolgáltató, továbbá a NISZ Zrt. kínálatában megtalálható a hitelesítés-szolgáltatás, az időbélyegzés szolgáltatás és az aláírás-létrehozó adat elhelyezése aláírás-létrehozó eszközön szolgáltatás (aláíró eszköz-szolgáltatás), így az ellenőrzés mindhárom szolgáltatásra kiterjedt. A Microsec zrt. és a NetLock Kft. esetében a fentiek mellett az ellenőrzés tárgyát képezte a minősített elektronikus archiválás szolgáltatás is. A Magyar Telekom Nyrt. esetében a minősített időbélyegzés szolgáltatás ellenőrzésére került sor.

A nem minősített szolgáltatók esetében a Hatóság a Digitoll Kft. hitelesítés-szolgáltatását, időbélyegzés szolgáltatását és az aláírás-létrehozó adat elhelyezése aláírás-létrehozó eszközön szolgáltatását (aláíró eszköz-szolgáltatás) vizsgálta külön helyszíni ellenőrzés keretében.

Az ellenőrzés során a Hatóság kiemelten vizsgálta a szolgáltatók működésében az eltelt egy év alatt bekövetkezett változásokat, a személyzeti biztonsági követelményeknek való megfelelést, a szolgáltatói rendszer dokumentációjával kapcsolatos változások kezelését, szabályzatok karbantartását, publikálását, valamint az archiválásra átvett adatok védelmére a jogosulatlan hozzáférés, módosítás, törlés vagy megsemmisítés ellen. Ennek keretében áttekintette a szolgáltatók szabályzatainak, szervezetének, eljárásainak, informatikai rendszereinek, valamint a rendszerek és a szolgáltatások környezetének változásait. A dokumentumok áttekintésén és a szolgáltatók szóbeli beszámolóin túl egyes folyamatok működését helyszíni ellenőrzés keretében is vizsgálta. Emellett a szolgáltatóktól információt kért a működésük során bekövetkezett rendkívüli eseményekről, az ezek kezelésére és - amennyiben lehetséges - megelőzésére tett intézkedéseikről is. Ugyancsak kitért a Hatóság a szolgáltatók működésével kapcsolatban a korábbi ellenőrzések során határozatba foglaltak teljesítésére, a nem megfelelőségek javítására tett intézkedések körében utóellenőrzést folytatott le.

A 2013. évben nyilvántartásba vett, új szolgáltató felügyeleti ellenőrzése során a Hatóság áttekintette a nyújtott szolgáltatásokat és a benne részt vevő rendszereket és folyamatokat. Ennek keretében kiemelten vizsgálta a szolgáltató kockázatkezelését, biztonságnövelő intézkedések bevezetését, a fizikai és környezeti biztonságot, a szolgáltatói helyszínek kialakítását, a működésfolytonosság fenntartását, az ügyfélszolgálati tevékenységet, a regisztrációs folyamatokat, a tanúsítványok előállítását,

kiadását, aláíró eszközök kibocsátását, a közigazgatásban felhasználható tanúsítványok kiadását, az időbélyegzés szolgáltatást, az adatok naplózását, archiválását, az irányítási rendszereket, a folyamatos fejlesztés, helyesbítés, megelőzés bizonyítékait, valamint interjút folytatott le a jogszabályi megfelelést igazoló szakvéleményt kiállító független szakértővel.

A szolgáltatások 2013. évi felügyelete keretében végzett ellenőrzésekhez kapcsolódóan a következő területeken talált eltéréseket:

Ellenőrzött terület megnevezése	Érintett szolgáltatók száma
Változásbejelentés	1
Felelősségbiztosítás	1
Szolgáltatások rendelkezésre állásának biztosítása	1
Irányítási és ellenőrzési követelmények	4
Személyzeti biztonsági követelmények	3
Üzemeltetési biztonság	3
Fizikai és környezeti biztonság	2
A folyamatos szolgáltatás biztosítása	1
Adatbiztonság, archiválás	2
Szolgáltatási Szabályzat	3

A minősített szolgáltatók ellenőrzésének alapján megállapítható volt, hogy a szolgáltatások működése az előző ellenőrzés óta eltelt egy év alatt általában véve megfelelt a jogszabályok és a szolgáltatói szabályzatok követelményeinek, a Hatóság által tett észrevételek kezelése is általában véve megfelelő volt.

Az ellenőrzések során megállapított nem megfelelések korrigálására a szolgáltatókkal egyeztetett, határidőket is tartalmazó határozatban előírt feladatlista alapján került sor, utóellenőrzésük a 2013. év során folyamatosan zajlott, illetve a 2014. évi felügyeleti tevékenység keretében tervezett. Ugyanakkor a megállapított nem megfelelések – figyelembe véve a minősített szolgáltatások iránti, folyamatosan bővülő, de összességében még alacsonyabb fokú keresletet is – nem voltak olyanak tekinthetők, amelyek a szolgáltatások megbízhatóságát és biztonságát alapvetően befolyásolták volna.

A Hatóság az intézkedésekkel kapcsolatos döntései során mérlegelte a jogsértések súlyát, gyakoriságát, az okozható, illetőleg okozott kár mértékét, azt, hogy minősített szolgáltatóval szemben kellett eljárni, továbbá a korábbi intézkedéseit az adott szolgáltatóval szemben. Az előbbieket alapján döntéseiben, két kivétellel, elegendő volt az Eat. 21. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltak alkalmazása, vagyis a szolgáltatók

figyelmének felhívása a követelmények betartására, további intézkedések, illetve szankciók alkalmazására nem került sor.

A Hatóság a MÁV Szolgáltató Központ Zrt. esetében megállapította, hogy a minősített hitelesítés-szolgáltatásának nyújtásánál nem biztosította megfelelően a szabályozott változáskezelést és a megbízható üzemeltetést. Ezért döntésében az Eat. 21. § (1) bekezdésének c) pontjában foglaltakat alkalmazta, vagyis ideiglenes intézkedésként, a jogszabályi követelmény teljesítésének megfelelő igazolásáig megtiltotta a szolgáltató számára új tanúsítványok kibocsátását a minősített hitelesítés-szolgáltatás nyújtása során. A Hatóság az ideiglenes intézkedés tényét a minősített szolgáltatókról és szolgáltatásaikról vezetett nyilvántartásában közzétette.

A Hatóság a NetLock Kft esetében megállapította, hogy az érvényes felelősségbiztosításának jogszabályi megfelelőségét a Hatóság többszöri felhívására, hitelt érdemlő módon nem igazolta. Ezért döntésében az Eat. 21. § (1) 22.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint, az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások nyújtására vonatkozó szabályok folytatólagos megsértése miatt bírsággal sújtotta a szolgáltatót. Továbbá a döntés jogerőre emelkedésének napjával ideiglenes intézkedésként, a jogszabályi követelmény teljesítésének megfelelő igazolásáig megtiltotta a szolgáltató számára új tanúsítványok kibocsátását a nem minősített és a minősített hitelesítés-szolgáltatás nyújtása során. A határozattal szemben a szolgáltató fellebbezést nyújtott be. A másodfokon eljáró hatóság a fellebbezést elutasította, az elsőfokú eljárásban hozott döntést helyben hagyta.

A szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentés, panasz egy esetben érkezett a Hatósághoz. A lefolytatott vizsgálat a szolgáltató panaszkezelése kapcsán eltérést tárt fel a vonatkozó jogszabályoktól, illetve a szolgáltató szabályzataitól, ezért a Hatóság az Eat. 21. § (1) bekezdésének a) pontja szerint felhívta a szolgáltató figyelmét a kötelező jogszabályi, valamint a szolgáltatási szabályzatban vállalt követelmények betartására. Az ellenőrzés eredményéről a Hatóság a panaszost írásban tájékoztatta, aki azt tudomásul vette.

Az év folyamán a Hatóság a minősített szolgáltatókhoz hasonlóan a nem minősített szolgáltatók esetében folyamatosan figyelemmel kísérte a nyilvántartásában szereplő adatok aktualitását, illetve azt, hogy a Hatósághoz érkeznek-e a szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentések, panaszok. A szolgáltatók bejelentett adataiban történt változások tudomására jutása esetében kezdeményezte az érintett szolgáltatónál a bejelentés megtételét.

A nem minősített szolgáltatók esetében egy alkalommal, a kizárólag nem minősített szolgáltatásokat nyújtó Digitoll Kft-nél került sor külön helyszíni ellenőrzésre, amely alapján megállapítható volt, hogy a szolgáltató működése általában véve megfelelt a jogszabályok és a szolgáltatói szabályzatok követelményeinek. Az ellenőrzés során megállapított nem megfelelőségek korrigálására a szolgáltatóval egyeztetett, határidőket is tartalmazó határozatban előírt feladatlista alapján került sor, utóellenőrzésük a 2013. év során

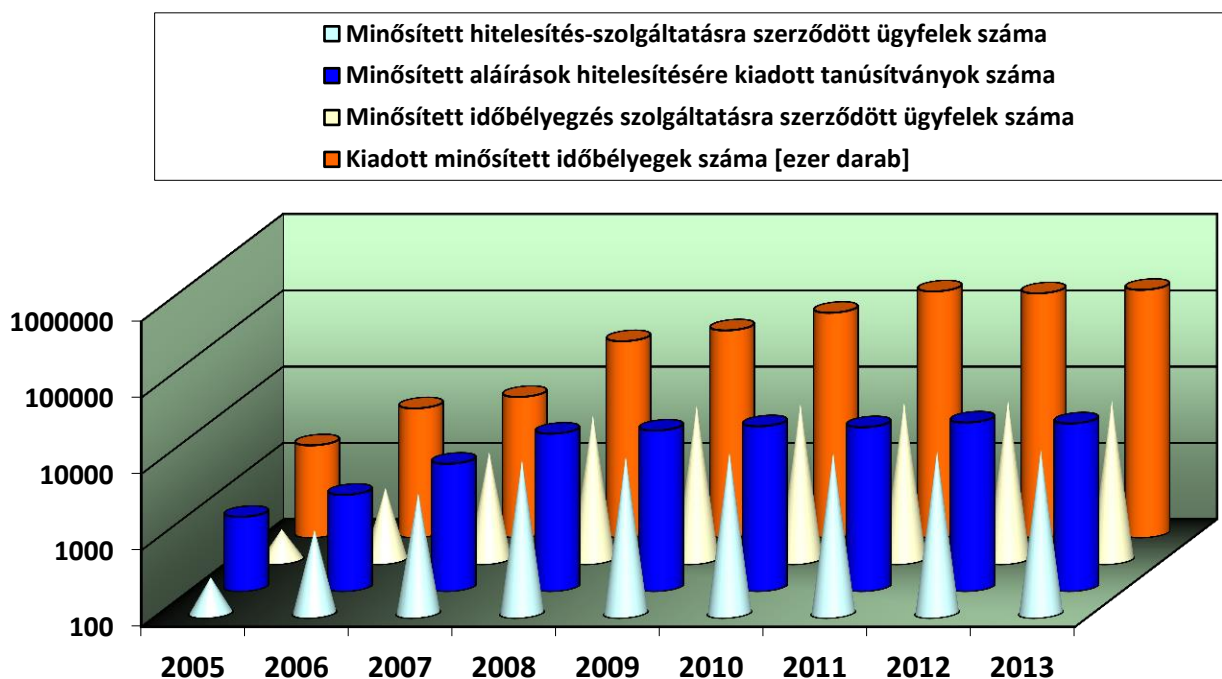
folyamatosan zajlott. Ugyanakkor a megállapított nem megfelelőségek – figyelembe véve a nem minősített szolgáltatások iránti alacsonyabb fokú keresletet is – nem voltak olyanok tekinthetők, amelyek a nyújtott szolgáltatások megbízhatóságát és biztonságát alapvetően befolyásolták volna.

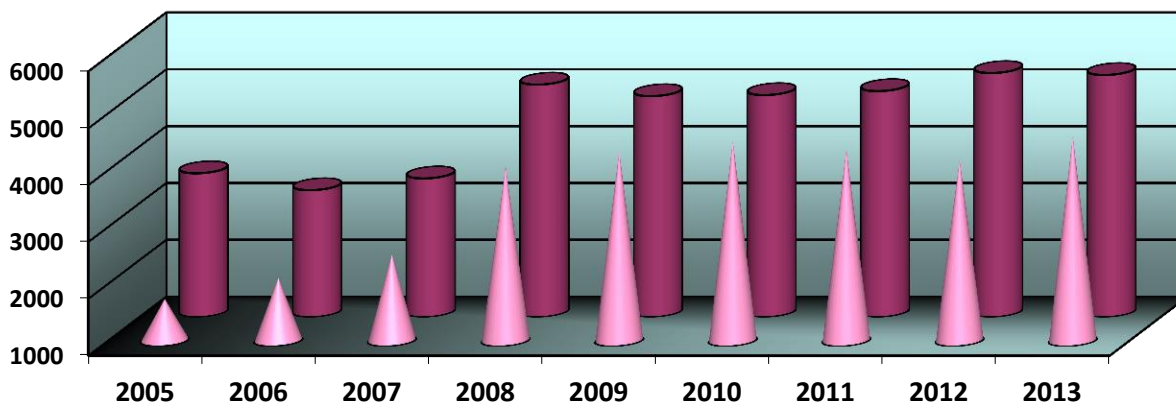
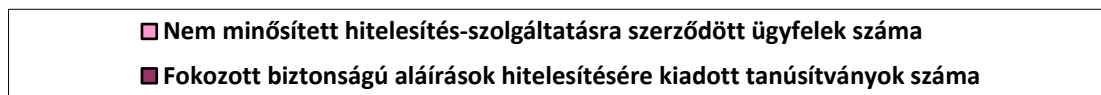
A Hatóság az intézkedésével kapcsolatos döntése során mérlegelte a jogsértések súlyát, gyakoriságát, az okozható, illetőleg okozott kár mértékét, továbbá a korábbi intézkedéseit az adott szolgáltatóval szemben. Az előbbieken alapján döntésében elegendő volt az Eat. 21. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltak alkalmazása, vagyis a szolgáltató figyelmének felhívása a követelmények betartására, a feltárt eltérések megszüntetésére. További intézkedések, illetve szankciók alkalmazására nem került sor.

A Hatóság a felügyeleti tevékenységével kapcsolatos határozatait és végzéseit nyilvánosságra hozta, ezek a következő Internet címen érhetők el:

http://nmhh.hu/tart/index/1441/Felugyeleti_határozatok

Az alábbi diagramok az ügyfélszám, és a kibocsátott tanúsítványok számának alakulását ábrázolja a minősített és nem minősített szolgáltatások tekintetében elkülönítve.

3. A szabályozási környezet változása

2013. év folyamán a törvényi szintű szabályozás csak kis mértékben, más törvényi szabályozással összefüggően módosult.

Egyrészt az egyes, az elektronikus ügyintézésrel kapcsolatos törvények módosításáról szóló 2013. évi LXXXI. törvény értelmében, az Eat. szerinti elektronikus aláírás létrehozásának többé nem kizárólagos feltétele az aláírás létrehozó eszköznek az aláíró részéről történő birtoklása. Az aláírás-létrehozó adat a szolgáltató által üzemeltetett aláírás-létrehozó eszközön is tárolható, amennyiben biztosított az aláíró kizárólagos hozzáférése a tárolt aláírás-létrehozó adathoz.

Másrészt az egyes törvényeknek a közigazgatási hatósági eljárásokkal, az egyes közhiteles hatósági nyilvántartásokkal összefüggő módosításáról szóló 2013. évi LXXXIV. törvény értelmében, a Hatóság által vezetett, Eat. szerinti nyilvántartások - a természetes személyazonosító adatok, valamint a lakcím-azonosító adatok kivételével - közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősülnek.

A kormány-, illetve miniszteri rendeleti szintű jogszabályok nem változtak.

Nagyobb változást jelenthet a jövőben, hogy a Hatóság a bevezetőben említettek szerint 2013. év folyamán nyilvántartásba vette a többek között a kormányzati hitelesítés-szolgáltatás nyújtásával megbízott, elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtó NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. szolgáltatót. A kormányzati hitelesítés-szolgáltató működését megalapozó 2012. évi jogszabályok 2014. január 1-től, meghatározott körben kizárólagossá teszik a kormányzati hitelesítés-szolgáltatás igénybevételét.